

הפחתת עלויות ניהול המוצר הפנסיוני

מחליטים

לשם הפחתת דמי הניהול באמצעות צמצום העלויות שכרוכות בניהול המוצרים הפנסיוניים וצמצום ניגודי עניינים בשוק הפצת המוצרים הפנסיוניים, לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, בהתאם לעקרונות אלה:

1. לאשר את התיקונים שמפורטים בהצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 6), התשע"ד-2014.
2. לתקן את סעיף 3 כך שסוכן ביטוח פנסיוני לא יוכל לשווק מוצר פנסיוני לעובד או לקבל בשלו עמלה מגוף מוסדי אם הוא או תאגיד שהוא מחזיק בו או מוחזק על ידו בסוג מסוים של אמצעי שליטה בשיעור העולה על חמישה אחוזים, מספק למעבידו של אותו עובד שירותי תפעול.
3. לתקן את סעיף 5 כך שלשותפות או לתאגיד שלהם רישיון יועץ פנסיוני ימונה מנהל עסקים או מנהל סניף בכל אחד מסניפיהם, שלו רישיון יועץ פנסיוני.
4. לתקן את סעיף 12(א)(2)(ב)(1) כך שסוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה עובדו של גוף מוסדי וכי השיווק הפנסיוני ייעשה לגבי כלל המוצרים שאותם משווק סוכן הביטוח.
5. לתקן את סעיף 13 כך שעל אף האמור בו, עסקה במוצר פנסיוני שתתבצע במישרין על ידי לקוח אל מול הגוף המוסדי, לפי פנייתו של הלקוח אל הגוף המוסדי, צירוף לקוח על ידי מעסיקו לקרן ברירת מחדל או ביצוע פעולות של הגוף המוסדי במוצר פנסיוני לפי כל דין, אינן מחויבות בייעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני.
6. סוכן ביטוח פנסיוני לא יהיה רשאי לקבל כל טובת הנאה בקשר עם הפצת מוצר פנסיוני או ביצוע פעולות בו למעט אחד מאלה: תשלומים ישירות מהלקוח או עמלת הפצה מהגוף המוסדי.
7. גוף מוסדי לא יהיה רשאי לתת לסוכן ביטוח פנסיוני טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה למעט תשלום עמלת הפצה.
8. מעסיק יהיה מחויב לאפשר לעובד לבחור בכל בעל רישיון לשם צירופו למוצר פנסיוני או לשם ביצוע פעולות בו; מעסיק לא יתנה צירופו של עובד למוצר פנסיוני או ביצוע פעולות בו בביצועם באמצעות בעל רישיון מסוים ולא יתנה מתן הטבות אחרות לעובד בכך שיבחר בעל רישיון מסוים.
9. לתקן את סעיף 38 בהתאם לעקרונות אלה:
 - א. סוכן ביטוח פנסיוני או משווק פנסיוני שעסקו בשיווק פנסיוני בניגוד לסעיף 3 לחוק, יהיה דינם מאסר שנה או הקנס הבסיסי.
 - ב. סוכן ביטוח פנסיוני שקיבל טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה בעבור לקוח וגוף מוסדי שנתן לסוכן ביטוח פנסיוני טובת הנאה בקשר עם שיווק פנסיוני או בקשר עם ביצוע עסקה למעט תשלום עמלת הפצה, יהיה דינם מאסר שנתיים או קנס בשיעור פי אחד וחצי מן הקנס הבסיסי.

דברי הסבר

רקע כללי

בהתאם לצו ההרחבה בדבר פנסיה חובה, על כל מעסיק חלה חובה להפריש בעבור עובדיו כספים לחיסכון פנסיוני. חישוב הזכויות שמגיעות לכל עובד, הפקדת הכספים בגופים המוסדיים השונים וביצוע בקרות על נכונות ההפקדה (להלן – **שירותי תפעול**) כרוכים בעלות כספית.

בשל העלויות האמורות, מעסיקים רבים מתקשרים עם סוכנויות ביטוח לשם הענקת שירותי שיווק פנסיוני לעובדיהם וביצוע פעולות באותם מוצרים. אגב מתן שירות השיווק הפנסיוני לעובדים, סוכנויות הביטוח מספקות למעסיק שירותי תפעול, לעיתים קרובות ללא כל תמורה. התקשרות זו מתאפשרת מאחר שדמי העמילות שמשולמים על ידי הגופים המוסדיים לסוכנות הביטוח מתוך דמי הניהול שנגבים מהלקוח מגלמות למעשה גם את עלויות התפעול האמורות.

כפל תפקידים זה מעורר קשיים רבים. סוכן ביטוח שמחויב להציע לעובד את החיסכון הפנסיוני שמתאים לו ביותר ולדאוג לענייניו בכל תקופת הביטוח מחלק את זמנו בין שירות השיווק שהוא נותן לעובד לשירותי התפעול שהוא מספק למעסיק של אותו עובד. כמו כן, בסופו של יום, עלויות התפעול של המעסיק ממומנות על ידי דמי הניהול של העובדים.

לאור האמור, מוצע לקבוע שסוכן ביטוח פנסיוני לא יהא רשאי לספק שירותי תפעול למעסיק שהסוכן מקבל עמלה בעד אחד מעובדיו.

ביצוע הפרדה בין שירותי תפעול, הניתנים למעסיק, לבין שירותי שיווק פנסיוני הניתנים לעובדים, תאפשר לעובד לבחור באופן חופשי בבעל רישיון, תצמצם ניגוד עניינים של סוכן הביטוח הפנסיוני ושל המעסיק, תעודד תחרות בתחום הייעוץ והשיווק הפנסיוני ותוזיל עלויות דמי ניהול לעובד.

כמו כן, מוצע לעגן את זכות העובד לקבל ייעוץ בדבר החיסכון הפנסיוני שלו מבעל רישיון שבו הוא בחר ולאסור על המעסיק להתנות על ביצוע עסקה במוצר פנסיוני בביצועו על ידי בעל רישיון מסוים, ובכלל זה סוכן הביטוח הפנסיוני שמספק למעביד שירותי תפעול. יצוין כי הצעה לתיקון כאמור נכללה במסגרת הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) (תיקון מס' 6), התשע"ד-2014. הצעה זו עברה קריאה ראשונה ביום 16 בינואר 2014. מוצע לקבל את כל השינויים שכלולים בהצעת החוק, לרבות תיקונים של מספר טעויות סופר שנפלו במהלך חקיקת החוק.

עוד מוצע לקבוע כי סוכן ביטוח פנסיוני יידרש לבחור בין קבלת עמלת הפצה מגוף מוסדי לבין קבלת תשלום מהלקוח ישירות בקשר עם ביצוע עסקה או שיווק פנסיוני. כך, סוכן ביטוח פנסיוני לא יהא רשאי לגבות מלקוח, בנוסף לעמלת ההפצה שמשולמת על ידי הגוף המוסדי, גם תשלומים בעבור הטיפול במוצר הפנסיוני שלו.

כמו כן, מוצע לתקן את סעיף 13 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005, כך שרק ביצוע עסקה על ידי בעל רישיון יחייב מתן ייעוץ או שיווק פנסיוני. תיקון זה, נדרש, בין השאר, כדי לאפשר לפרטים שאינם מעוניינים בשיווק או בייעוץ פנסיוני להתקשר ישירות עם הגוף המוסדי וכן על מנת שניתן יהיה ליישב את הוראות סעיף זה עם סעיף 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה-2005, שמורה למעסיק להפקיד תגמולים בעד עובד לקופת גמל שנבחרה כקופת ברירת מחדל, אם העובד לא בחר בקופת גמל אחרת, לאחר שניתנה לו הזדמנות לעשות כן. כמו כן, מוצע ששינויים במוצר פנסיוני שגוף מוסדי מחויב לבצע לפי כל דין לא יחייבו גם הם מתן ייעוץ ושיווק פנסיוני.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה
השפעת ההצעה על מצבת כוח האדם
אין השפעה על כוח אדם.
ההיבט המשפטי

תיקון חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005.